

MAGYAR LAPOK

XII. évfolyam, 184 (3346) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, Telefon: 12-27.

Három irányból is megindult a német ellentámadás Charkov körül

Legkorszerűbb négymotoros bombázóknak aránytalanul nagy számát veszítették el az amerikaiak német terület fölött — Csak feltétel nélküli megadás esetén ismerik el Rómát nyíltvárosnak a szövetségesek(?)

Az olasz szárazföld felkészült a további védekezésre

(P. Á.) Kedden hajnalban a Szicília védő német és olasz hadseregei minden főszerelésekkel együtt kivonták magukat a sziget területéről, s ezzel ott a harcok véget értek. A szigeten július 10-én szállottak partra az angol-amerikai haderők, még pedig olyan elárasztó mennyiségben, amiről az olasz sajtó akkori közleményei megemlékeztek, hogy ez a támadási arány a szigeten túlterjedő hadi szándékokra mutat. Az utánpótlások is még folyton növelték ezt az előzőlő arányt, de a védők mégis hat hétig tudták tartani magukat, s a partraszállott tizenöt hadosztály egy harmadrészét az elmúlt hat hét alatt harc képtelenné tették. Az angol-amerikai vállalkozásnak ez a feltűnő vesztesége előképe annak, hogy az olasz szárazföldre áttörő további harcokban még nagyobb ellenállásra számíthatnak a partraszállók.

Ezt különben az új olasz kormány lapjai is kilátásba helyezték, mikor a feltétel nélküli béke angol-amerikai követelésével szemben utaltak rá, hogy az olasz szárazföldre a pusztító védekezéssel is el fogják érni az ellenség kifárasztását és kifulladását. Hogy a múlt világháborúban is ezzel a védekezési módszerrel a világ leghatalmasabb haderejét tudták elgyöngíteni, s most a délfelől jövő ellenséggel szemben is megvannak az olasz szárazföld hosszú távolságainak a kifárasztó nehézségei. Ezenkívül a védekezésnek is több és tömegesebb hadereji erővonatok állnak rendelkezésre.

Az olasz lapok által kilátásba helyezett szűrés védekezés eredményessége előrelátható, ha tekintetbe vesszük, hogy Szicília 26 ezer négyzetkilométernyi területe hat hétbe és öt hadosztályába s ezzel arányos gépvészteségekbe és hajóterembe került az angol-amerikai haderők. Igen érdekes, hogy a sokszoros túlerőjű támadók Sziciliában előbb lélekzülést is dolgoztak, az Amerikából hazakerült korábbi kivándoroltak frontbomlasztását is működésbe hozták, s a partraszállás kezdeti sikereit is ennek az olasz részben előállított meglepetésnek lehetett tulajdonítani. Emiatt állott elő a védelemben bizonyos kezdeti megrokkadás. Annál nagyobb teljesítmény volt, hogy a megmaradt védők olyan nagy ellenállást tudtak kifejteni. A visszavonulás az ellenség felörlésével kapcsolódott, s az ellenség újabb partraszállási kísérletei a sziget északi partján már nem tudtak sikerülni, tehát az olasz szárazföldre való áttelepedéstől se tudták el-

vágni a védekező olasz-német erőket. A katonai szakértők meg is állapítják, hogy ez áttelepedésnek maradéktalanul és veszteségmentesen végrehajtását a hadtörténelem majd úgy fogja értékelni, mint győzelmeivel fölerő hadi teljesítményt. A győzelem ismerve abban is megvan, hogy míg a visszavonulók teljes épségben, az utolsó géppuskát is átszállítva tudtak az olasz szárazföldre eljutni, viszont az ellenségnek öt hadosztályra, 125 ezer emberre menő veszteséget okoztak.

A szicíliai hadjárat ezzel véget ért. Ez a hadjárat arról is nevezetes marad, hogy ennek a hathetes időszakában fordult legkiméletlenebbül az ellenség a front mögötti lakosság erkölcsi erje megtörésére. A német városok terrorizáló bombázása után ebben a hatheti időszakban támadtak sűrűbb bombázásokkal az olasz városok ellen is: ezek között méreteiben iszonyatos volt Róma légi bombázása, melyet az első elszörnyező hatású bombázás után ismételt is megtámadtak. A római bombázás

Egyre jobban érezhetők a német ellentámadások a keleti arcvonal több szakaszán

A keleti harctérről Zürichbe érkezett hír szerint — mint a Pest írja — a keleti harctér több szakaszán, különösen Charkovnál a német ellentámadások egyre jobban érezhetők. A német vonalakra nehezedő nyomás lényegesen enyhült. Charkov körül három irányban is megindult a német ellentámadás. A harc most teljes erővel folyik.

Berlinből jelentik: (MTI) Amerikai bombázókötélek kedden Nyugat- és Délnyugat-Németország fölé reepültek be. Mint a Német Távirati Iroda értesül, az amerikai kötelékeket német vadászok támadták meg a berepülésnél és visszarepülésnél egyaránt. Súlyos légicsaták zajlottak le, melyek során a német légvédelem és a német éjszakai vadászok 58 ellenséges repülőgépet pusztítottak el. A jelentéseket még nem zárták le. Számítani lehet arra, hogy ez a veszteség jóval nagyobb lesz. Ann yi mindenesetre bizonyos, hogy az északamerikaiak az augusztus 17-én nappal végrehajtott támadások alatt legújabb négymotoros repülőgépeiknek aránytalanul magas számát veszítették el.

A calabriai partvidéket bombázza a szövetségesek tűzérése

Berlinből jelentik: (B. T.) A szövetséges csapatok északafrikai főhadiszállásáról jelentik, hogy az amerikai haderő kedden délelőtt vonult be Messinába. Miután Messina megszállásával a szicíliai hadjárat véget ért, a szövetségesek hajókat és repülőgépeket vonnak össze az olasz szárazföld ellen való támadáshoz. A szövetségesek tűzérése bombázza a calabriai partvidéket, amit az olasz tűzéréség élénken viszonzott. Brit és amerikai bombolók és ágyúnaszádok a calabriai partot bombázták, amelyet a szövetséges légierő éjjel-nappal támad. Hétfőn angol hadihajók az Eufémio öbölben lévő Vibó-Valenciát bombázták, míg más hajók ezernyi több gránatot lőttek ki a Policasto öbölben lévő Scala kikötőjére.

Ankarából jelentik: (MTI) A Német TI jelentik: Az angol hírszolgálat elemzése szerint szerdán a kora reggeli órákban Cyprus szigetén, Nicosis vá-

rosban megszólaltak a szirénák, mert néhány ellenséges repülőgép repült át a város felett és több világító rakétát dobott le. Az ellenséges gépek bombákat nem dobtak le.

Zágrábból jelentik: (MTI) Szerdán hajnalban 1 óra 59 perckor Zágrábban megszólaltak a légiriadó jelző szirénák. A légiriadó 1 órán és 18 perccen át tartott. A holdvilágos éjszakában ellenséges repülőgépek nem mutatkoztak. A riadó okáról meg nem adtak ki jelentést.

Roosevelt Quebecbe érte

Amszterdamból jelentik: (MTI) A Német TI jelentik: Az angol hírszolgálat ottavai jelentése szerint Roosevelt Quebecbe érkezett. Quebecből Zürichbe érkező hír úgy tudja, hogy Roosevelt megérkezése után rövidesen összeült Churchilllel, valamint az angol és kanadai vezérkar kiküldöttjeivel.

először július 19-én történt, nyomában a keresztény világ feljajdulása hallatszott mindenütt, s magában Olaszországban kirobbantotta a Mussolini lemondását és a fasizmus feloszlatását. Azonban e súlyos politikai hatáson kívül azt mégse tudta elérni az ellenség, hogy az olasz nép erkölcsi erje megtörjön. Ellenben annál nagyobb összetartást kovácsolt össze, hogy az ellenséget a tisztességes béke feltételeiről való hajlamosságra készítse.

A szicíliai harc véget ért, de a tisztességes békéért való harc, most már az olasz szárazföldön, még szívósabban folyik tovább. Kanadában az angol-amerikai hatalmak erről az új harctérről is tanácskoznak, s egyúttal az orosz és japán harctér gondjait is szeretnék valami egyszerre ható nagy művelettel megoldani. Egyelőre csak az európai városok légi bombázásában látnak módot rá, hogy a front mögötti erőket megtörjék. A frontokkal magukkal nem bírnak. Ez a helyzet az, mely a tisztességes béke iránti megfontolásokat is a védtelen lakosság légi bombázása mellett elhozza a népek légkörébe.

A Budapesti Tudósító jelentése szerint az értekezlet körében úgy hallatszik, hogy még e héten döntenek Róma nyíltvárossá történő nyilvánítása ügyében. Ugyátszik, hogy a brit és amerikai vezérkari főnökök azt tanácsolták, hogy addig ne ismerjék el Rómát nyíltvárosnak, amíg Badoglio nem teljesíti a szövetségesek feltétel nélküli megadásra irányuló követelését. Olasz megadás esetén a szövetségesek esetleg kötelezettséget vállalnak, hogy Rómát nem szállják meg, sem pedig katonai célra nem használják. Ebben az esetben talán a Vatikánt, vagy a nemzetközi Vöröskeresztet, esetleg valamely semleges államot — elsősorban Svájcot — felkérnék, alakítsanak bizottságot, amely kezkeskedne azután Róma semlegességéről.

Igen kemény és hosszú harc előtt állnak még a szövetségesek

Stockholm. (MTI): A stockholmi sajtó érdeklődésének középpontjában a szicíliai kiürítésről szóló hírek állnak. A Berlinből érkező jelentések nem becsülik le Sziciliának, mint a Földközi tenger egyik fontos erődjének jelentőségét. Ha nem kijelentik, hogy megszállásával a szövetségesek megteremtették a legfontosabb feltételt a délről jövő betörésnek, sőt még azt a kérdést is felvetik, vajon a déli betörés kísérlettel egyidőben nem kísérlik-e meg azt, hogy partraszálljanak valahol nyugaton, esetleg Franciaországban. Hangsúlyozzák azonban, hogy a szárazföld elleni betörés sokkal nehezebb lesz, mint amilyen a szicíliai partraszállás volt. A Lon-

Mozik műsora:

APOLLÓ: Szegény gazdagok.
BELVÁROSI: Leányok egymás közt
CASINO: Vaskorona.
KORONA: A 28-as.

donból Stockholmba érkező jelentések szerint Londonban nem túlságosan derülátó a hangulat, mert tisztában vannak azzal, hogy a szicíliai sikerért nagy árat kellett fizetni és hogy az eljövendő partraszállási hadműveletek még nagyobb veszteségekkel járnának. Azzal számolnak, hogy a szövetségesek, amennyiben további betörő kísérleteket akarnak tenni, még igen kemény és hosszú harc előtt állanak.

Washington. (Bud. Tud.): Mc Arthur főhadiszállásáról jelentik: Az amerikai csapatok megszállták a Salamon szigetek között a kis Vella la Vella szigetet. Nehéz bombavetők támadták Berlik-Papan olajmezőit.

Továbbra is élénk diplomáciai tevékenység folyik a Vatikánban

Róma. (MTI.): A Vatikánban nagy tartózkodás tapasztalható a legutóbbi olaszországi eseményekkel kapcsolatban. Érthető ez az állásfoglalás, mert a Szentzsák, mint közvetítő, nem vághat elébe az eseményeknek. A Vatikánban továbbra is igen élénk diplomáciai tevékenység folyik. A Szentatyát állandóan tájékoztatják a helyzetről.

Róma. (MTI.): A Giornale d'Italia „Bombázás és politika” címmel a légitámadásokkal foglalkozik. Azt írja, hogy az angolok ezzel siettetni akarják a háború befejezését és befolyásolni az olasz nép elhatározását. Az Olaszország művészeti kínesei ellen intézett háboru azért is bünső dolog, mert teljesen hiábavaló.

Meg ha az olaszok le is tennék a fegyvert, az angoloknak még mindig meg kellene vernök a németeket, akik az európai védelmi vonalon helyezkednek el, ennek a védelmi vonalnak pedig egyik szaka-sza olasz területen húzódik.

Meghalt özvegy Tóth Mártonné

Nagyvárad. Augusztus 17-én, kedden d. e. fél 11 órakor, 91 éves korában meghalt özv. Tóth Mártonné, szül. szigeti Györfly Cecilia. A megboldogult özvegye volt Tóth Mártonnak, a világháború előtti Nagyvárad törvényhatósági város tiszti ügyészének. Özv. Tóth Mártonné Nagyvárad közszereletben álló egyénisége volt, aki tevékenyen kivette részét a régi Nagyvárad társadalmi megmozdulásaiból. Betegsége és kora miatt már hosszabb idő óta visszavonultságban élt. Erős és szívós természetű azonban a betegség nehezen tudta legyűrni. Betegsége ellenére, még tavaly résztvett egyik unokája esküvőjén.

Az elhunytat az olasz Szentlélek plébániái templomban ravatalozták fel és temetése is onnan történtik csütörtökön reggel 9 órakor.

Halálát kiterjedt rokonsága, az Imrik Györfly és Horváth család gyászolja.

Hirdessen a Magyar Lapokban**Egy hónapi próbaidőre engedélyezték a vendéglősök heti szünnapiját****Étkezdekre és kifőzésekre nem vonatkozik a határozat**

Nagyvárad thj. város I. foku iparhatósága 25.589/1943. kig. szám alatt a vendéglátó iparosok üzemeinek hetenként egy munkaszüneti nap iránti kérelme tárgyában a következő határozatot hozta: A vendéglátó iparosok azon kérését, hogy hetenként egy napon át zárva tarthassanak 1943. augusztus hó 16-tól kezdve egy hónapi próbaidőre engedélyezem.

Utasítom a vendéglátó iparosokat, hogy a vendéglátó szakosztály által meghirdetett időpontban üzleteiket tartsák zárva. A zárvatartás ünnepnapokra nem vonatkozik, amikor is a zárásra soros vendéglátó iparos nyitva tartani köteles. A zárvatartás az étkezde és kifőzésekre nem vonatkozik, azok továbbra is

állandóan nyitva tartani kötelesek. Az egy hónapi próbaidő elteltével a vendéglátó iparosok meghallgatása után a zárvatartás kérdésében újabb határozatot hozok.

Indokolás: Így határoztam, mert úgy a háborus anyaghiány, mint a vendéglátó iparosok által felhozott családügyi és egyéb indoklás alapján a zárvatartás iránti kérelmet próbaidőre indokoltan tartom.

Erről értesítendő a vendéglátó iparosok és a helyi újságok hirdetmény útján azzal, hogy a határozat ellen a kézbesítést követő 15 nap alatt a város polgármesteréhez címzett felelkezéssel lehet élni. Nagyvárad, 1943. augusztus hó 18. Dr. Varga László s. k. tanácsnok.

Másfélévi börtönce ítélte a törvényszék a margittai vasuti vendéglős kifasztóját**Felesége orgazdaságért három hónapot kapott**

Nagyvárad, augusztus 19. A nagyvárad törvényszék dr. Bóka-Papp-tanácsa ma délelőtt hozott ítéletet Müller Andor borbélyeség és felesége, Zsiga Anna bűnügyében.

Az ügy tárgyalását — mint annakidején megirtuk — dr. Gavallér László büntető egyesbíró kezdte meg, majd a tanúk és sértett kihallgatása után áttette a tanácshoz.

Müllert — mint ismeretes — lopás büntetlével vádolta a királyi ügyészség, azért, mert ez év május 26-án Rét Anna margittai vasuti vendéglős bezárt lakásából álkulcs használata útján elvitt 3044 pengő értékű ruhaneműt és 40 pengő készpénzt. Feleségét, Zsiga Annát ugyanabban az ügyben orgazdaság vétségével vádolta a kir. ügyészség, azért, mert ez év júniusában több napon át, a férje által lopott holmikat a piacon árulta.

Mint ismeretes, Müller azon az éjszakán, amikor Rét Anna lakását kifosztották, Margittán járt és két expressz csomagot adott fel a pályaudvaron. A csomagok ugyanolyan papírba voltak burkolva, mint amilyet másnap reggel a sértett lakásán találtak. Müller egyébként már kétizben volt büntetve és pedig először 80 pengő pénzbüntetésre, másodsor 1 hónapi fogházra.

Müller ugy a mult, mint a mai tárgyaláson mindvégig tagadott, tagadása azonban tele volt ellentmondással. Hasonlóképpen ellentmondásokkal keverten tagadott a feleséget is. A felsorakoztatott tanuk azonban — közöttük három margittai vasutas, valamint a piaci árusok, akik részben vásároltak Müllernél, a most bűnjelként szereplő dolgokból, amelyekben a sértett a saját holmiját ismeri fel — valamennyien határozottan ellenük vallottak. Ennek megfelelően dr. Levente kir. ügyész mindkét vádlott bűnösségének megállapítását és szigorú megbüntetését kérte.

A bíróság bűnösnek mondotta ki Müller Andort lopás büntetésében és ezért — az enyhítő szakasz alkalmazásával — 1 évi és 6 hónapi börtönce ítélte. Ebből az előzetes letartóztatásban eltöltött 1 hónapot és 10 napot kitöltöttnek vette. Müller Andornét bűnösnek mondotta ki a bíróság orgazdaság vétségében és ezért — ugyancsak a 92-ik szakasz alkalmazásával — 3 hónapi fogházra ítélte. Az elítéltek felelkezést jelentettek be a bűnösség megállapítása, a kir. ügyész pedig a 92. szakasz alkalmazása miatt és súlyosbításért. A kir. ügyész indítványára a bíróság elrendelte az elsőrendű vádlott, Müller Andor előzetes letartóztatásának további fenntartását.

Lemondott tiszteletdíjáról a cigánytelep új vajdája**Építőanyagot és eszközöket kér a házak kijavítására**

Nagyvárad, aug. 18. Nemrégben nevezte ki dr. Soós István polgármester a Cigánytelep vajdáját Lakatos Ádám személyében. A kinevezett vajda most hosszabb levélben közönte meg a kinevezést, egyben bejelentve, hogy a megállapított havi 10 pengős tiszteletdíjáról a szegények javára lemond.

A cigánybíró ebben az időben nem tudhatta, hogy tiszteletdíja közben 20 pengőre emelkedett, azonban ez nem kisebbíti jóindulatát, valamint azt a különös kiválóságát, mely szerint ő az

egyetlen városi alkalmazott, aki lemondott fizetéséről.

Levélében a cigánybíró hivatkozik a Cigánytelep elhanyagolt állapotára, ásót, lapátokat, meszet és különböző építkezési anyagokat kért arra a célra, hogy a telepet rendbehozathassa. Egyben diplomatikusan különböző természetbeni járandóság megszavazását kérte, ami egyébként jóval meghaladja tiszteletdíját.

A város vezetői azon lesznek, hogy a vajda kérését közmegelégedésre teljesítsék.

További adományok a harctéren küzdő Honvédek számára

Kevés mozgalomnál tapasztaltnk olyan nagy megértést, mint most, amikor a harctéren küzdő fiaink számára küld szeretetsomagot Bihar megye és Nagyvárad lakossága. Ugy érzi minden magyar ember, hogy kötelessége ebben a mozgalomban részt vennie és örömmel küldj el szeretete jeléül a messze idegen földre. Vasuton és postán egyre érkeznek még mindig a csomagok, amelyek az áldozatkészség legszebb példáját mutatják. Most a következő adományokat nyugtázzuk:

Borszegi körjegyzőség 3 üveg bor, 380 cigaretta, keksz, szalonna. Postán és vasuton igen értékes csomagokat küldtek Ottomán, Erkörtvélyes, a Piskolti Bajlársi Egyesület, Mezogyán, Sáp, Szalacs, Krasznai Antalné Mezogyán, Diós Imre Sáp, Bagamér, Fugyivásárhely 4 csomagot, Köröstarján 20 csomagot, Körösgyères 10 csomag, Zsádány község 2 csomag 610 pengő, Biharmentendrás 4 csomag, Újpalota 27 csomag, Told 15 csomag, 5 liter bor, 380 cigaretta, Szászfalva 60 csomag, Geszt 8 csomag, Köröstarján 99 csomag, 58 üveg bor, Bihar 30 csomag, 39 liter bor, egy félliter rum, Mezötelegd 42 csomag, Kisbárd 40 csomag, 23 liter bor, 63 pengő, Hegyközpályi község 62,80 pengő, a komádi Horthy Miklós állami Népiskola és Nevelőintézet f. jusága 20 pengő, Erkeserű község 51 csomag, 25 pengő, Berettyószentmárton 160 pengő, Okány község 324 pengő, Feketeerdői üveggyár és község 297,92 pengő, Szabó János országgyűlési képviselő 20 pengő, Rollinger Árpád Váradszöllős 30 pengő, Nagyvárad város iskolánkülvli Népművelési bizottsága által rendezett szabadtéri előadás tiszta jövedelme 1210 pengő, Hez Márta Nagyvárad 5 pengő, Mooskoni Zsigmond 3 pengő, ozv. Butyka Lajosné 10 pengő, Almásfegyvernek község 87,76 pengő, Nagyvárad szerkesztősége 15 pengő.

A gyűjtési akció még tart és bizonyos, hogy a további adományokkal is támogatni fogja a község azt a nemes célt és így elérhető lesz, hogy minden bihari és nagyváradj honvéd megkapja rövid időn belül a maga szeretet csomagját.

Szabó János országgyűlési képviselő felhívása Nagyvárad iparos és munkás társadalmához

Kaptuk az alábbi közleményt:

„Minden öntudatos magyar iparos és munkásnak kötelessége bekapcsolódni abba a mozgalomba, amelyet a vármegye és város vezetősége indított, hogy harctéren küzdő honvédeinket szeretet csomagokkal lássuk el. Honvédeink mindnyájunkért küzdenek, — mindnyájunk otthonát védik, szeretetünkönkről mindnyájunknak biztosítani kell őket. Ennek az a módja, hogy a szeretet csomagot küldő mozgalomban valamennyien részt veszünk. Minden csomag rendelkezési helyére jut és a magyar honvédek szerez örömet. Vegyük hát ki mi is részünket az öröm szerzésből; adakozzunk a mozgalomra. Bajlársi köszöntéssel Szabó János országgyűlési képviselő.

Hat heti hősieles ellenállás után a tengelycsapatok kiűritették Szicíliát

Hube páncélos tábornok utolsónak hagyta el a szigetet. Izumnál bontakozott ki a legújabb szovjet támadás

Berlin. (MTI.) Az Interinf jelentí: Augusztus 17-én, a korareggi órákban az utolsó német és olasz csapatokat kivonták Szicília szigetéről, az európai erőd előteréből és minden hadianyaggal és felszereléssel a szárazföldre tették át. A szigetet utolsónak Hube páncélos tábornok, a szicíliai német csapatok főparancsnoka hagyta el. Ezzel csaknem hat heti ellenállás után, hatalmas tuleróvel szemben, a hadtörténelemben egyedülálló teljesítményt vittek végbe. Ellentétben Dünkirchennel, ahol a britek minden felszerelésüket elveszítették, itt egy 14 napig tartó átszállási hadműveletet olyan sikerrel vittek végbe, hogy most az olasz szárazföldön ütőképesen áll a hadsereg készenlétben páncélosaival, ütegeivel, nehéz fegyvereivel egészen az utolsó gépfegyverig.

Szicília védői rendkívüli súlyos veszteségeket okoztak az angolszászoknak

Berlin. (MTI.) Az Interinf jelentí: Hube páncélos tábornok csapatai, melyek olasz kötelékekkel válllvetve hat hétig ellenállottak az angol-amerikai inváziós erőknek csekély veszteség mellett, a brit, kanadai és északamerikai hadosztályoknak rendkívül súlyos veszteséget okoztak. Ezek a veszteségek olyan súlyosak voltak, hogy a hadosztályok létszámát legalább 30—35 százalékkal csökkentették. A német harci erők Sziciliában kereken 400 amerikai és brit harcokosit, 63 löveget és 200 repülőgépet zsákmányoltak, vagy semmisítették meg. Ezenkívül 29 naszádot és egy korvetet elsüllyesztettek. A hadműveletek során az olasz hatóságoknak több ezer foglyot adtak át.

Három német hadosztály védte a szigetet

Berlin. (MTI.) Az Interinf jelentí: Sziciliában hat heti szünet nélküli harcokban a német csapatok és olasz kötelékek a számbelileg túlyomó fölfényben levő angol-amerikai erőkkel szemben tartottak ki. Összesen három német hadosztály volt Sziciliában, a Göring páncélos hadosztály, a

15-ik páncélos és a 29-ik páncélgránátos hadosztály. Az olasz egységekkel együtt ez a három hadosztály legalább 14—15 angolszász-francia hadosztállal és színes csapatokkal

Magyar és német repülők eredményes támadásai a keleti fronton

Berlin. (MTI.) A nemzetközi tájékoztató jelenti a keleten folyó légharcokról: a német légierők a keleti arevonalon folyó eredményes harcainból a következőket közli: Nehéz német bombázók és zuhanóbombázók több csatarepülő kötelékkel válllvetve, egymást követő hullámokban hatásosan támadták a szovjet csapatgyülekezéseit és készenléti állásait Izumnál, valamint Borodisk térségében. Bjelgorod térségében is több, mint 1000 német harci zuhanó és csatarepülőgépet támadta hatásosan a bolsevista páncélosok gyülekezéseit. Magyar harci re-

szemben tartott ki a legnagyobb eredménnyel. Az Európa elleni támadásra összpontosított csapatok színéjavából legalább öt hadosztály megsemmisült.

pülők ugyanebben a térségben számos bombával árasztottak el egy szovjet kirakó pályaudvart és ott súlyos rombolást végeztek. A középső arevonalon német harci, zuhanó és csatagépek egyesített támadásai a szovjet menetoszlopok és tüzérségi állások ellen különösen eredményesek voltak. Keddre virradó éjszaka főként a keleti arevonalon déli szárnyán kiváló eredménnyel támadtuk a szovjet utánpótlási forgalmat. Ennek során egy löszervonat a levegőbe repült két másik vonat pedig felgyújtottunk. A bolsevisták hétfőn 23 mozdonyon kívül több mint 400

Közvetlen támadást terveznek az angolszászok Németország ellen

Quebecben fontos kérdéseket tárgyalnak meg az angolszász vezető férfiak

London. (Bud. Tud.) Lapértésülések szerint Roosevelt és Churchill tárgyalási anyagát hét pontban foglalták össze és pedig: 1. További hadműveletek Európában, 2. Együttműködés az Egyesült Államokkal az európai tájékoztató szolgálat érdekében, 3. Szorosabb kapcsolat Anglia, az Egyesült Államok és a Szovjetunió között, különösen a megszállott területek közigazgatása tekintetében, 4. Az algiri brit felszabadítási bizottság olismereése, 5. Róma nyitvárossá nyilvánításának kérdése, 6. Az olasz hadifoglyokkal való bánásmód ügye, 7. A háború utánra vonatkozó különféle kérdések megbeszélése.

Kanada önálló hadsereggel akar fellépni

Washington. (Bud. Tud.) A Quebecben megvitatásra kerülő kérdések között szerepel Kanada kérdése is, hogy önálló hadsereggel harcoljon Európában. Valószínű, bejelentik az értekezleten hogy egységes főparancsnokság létesül az európai és ázsiai haretéren. Az egységes főparancsnokság betöltése tekintetében

elsősorban Marshall, Eisenhower és Alexander neveit emlegetik. A rendelkezésükre álló csapatokkal hajtanák végre az Európa elleni inváziót. A délnyugat csendes-óceáni főparancsnokság tekintetében Stilwell

Győzelmi mámorban úszik az angolszász világ

Buenos-Ayres. (MTI.) A Stefani jelenti: Washingtonból jelentik: Most amikor az angolszász hírverés Olaszország és Németország ellen fokozza megfélemlítő hadjárátát és a két ország helyzetét olyan komor színekkel cseszeli, hogy abból saját közönsége az olaszok és németek küszöbön álló összeomlását és fegyverletételét kénytelen kiolvasni, érdemes rámutatni Byrnesnek, az Egyesült Államok mozgósítási miniszterének Washingtonban tett igen jellemző kijelentésére. Byrnes miután kijelentette, hogy Németország és Japán ellen biztosra vehető a győzelem, szöszérint a következőket mondotta: Mi sem támaszthatja alá ama reményünket, hogy a tengelyhatalmak a közeljövőben feltétel nélkül megadják magukat. Ezt a vélekedést, amely bizonyára hideg zuhanyként hatott az angolszász hírverés irányítóra, nem kevésbé hatásos szavak követték. Byrnes ezeket mondotta: Bizonyos hogy mi ma ugyanolyan közel járunk a győzelemhez mint a tengelyhatalmak 1919-ben. Minthogy a tengely két éve nem tudta elfoglalni Európát a háború, ugyanúgy valószínű, hogy ezúttal az egyesült nemzetek fogják hasonlóan járni.

vasuti kocsit vesztek, ezeknek nagy része rakományával együtt elégett. Német vadászok és a légvédelmi tüzérség 65 szovjet repülőgépet löttek le.

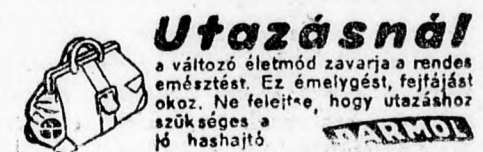
Izumnál újabb nagy támadásokkal kísérletezett a Szovjet

Berlin. (MTI.) A keddi hadijelentés kiegészítésül közli a Német Távirati Irodával: Izjum térségében körülbelül 150 kilométernyire délkeletre a bjelgorodi haretérről már napok óta erős szovjet készülődés állapítható meg, ami jó célpontul szolgál a német, magyar és szövetséges harcigépeknek. Innen akarták a szovjet csapatok a német védelem áttörését elérni, ami nekik Bjelgorodtól délnyugatra csaknem szünet nélkül, kéthetes tömegtámadásaik során a legnagyobb veszteségek ellenére sem sikerült. A Bjelgorodtól délnyugatra ideoda hullámzó harcok, amelyek színhelye a szovjet lövészhadosztályok és páncélosok tömegsírja lett, olyan erős mértékben ellanyhultak, hogy a bolsevisták augusztus 16-iki támadásai csak helyi jellegűeknek nevezhetők. Ezeket a támadásokat a német csapatok visszaverték. Ezzel szemben a szovjet most Izjum térségében is 11 lövészhadosztályal kezdett támadást.

Vitéz Csata Jajos honvédelmi miniszter tisztelgő látogatása a német hadvezetőségénél

A MTI jelenti: Vitéz Csata Jajos vezéreztredes, honvédelmi miniszter, az eddigi szokásoknak megfelelően, a német hadvezetőség meglátogatására utazott.

neve áll előtérben. Mérlegelni fogják a stratégiai helyzetet is, mert megerősödött az a vélemény, hogy közvetlen támadásra van szükség Német-

ország ellen. Ezzel szemben, az angolok felfogása az, hogy elszigetelt akciókat kell folytatni a Földközi-tenger különböző pontjain. A szövetségesek mértékadó körében nem titkolják, hogy egy Európa elleni inváziós kísérlet óriási áldozatokkal járna.

GAZDAG cirkusz

esütörtökön, 19-én este fél 8 órakor tartja megnyitó nagy

diszei adását

világvárosi n úsorr l

Tel: 27-23

Róma bombázásának kérdése

Róma. (MTI.) A *Giornale d'Italia* beszélgetést folytatott Róma nyílt városá történt kinyilvánításáról *Boscoval*, a római egyetem nemzetközi jogi tanárával, aki többek között ezeket mondotta: Az olasz kormány azt a kívánságát, hogy az ellenség mondjon le Róma bombázásáról, két tényre alapította: az egyik a lateráni szerződés, amely megállapította, hogy Róma szent város. Ezt a szerződést annakidején valamennyi kormány tudomására hozták. A másik az a tény, hogy az angol kormány annakidején tudatta az olasz kormányval, hogyha az olasz légierők bombázzák Athént, vagy Kairót, ők is bombázzák Rómát. Az olasz légierő tartózkodott e két város bombázásától és ennek jogán hasonló elbánást kívánna Róma számára. Arra a kérdésre, hogy Róma nyílt városá nyilvánításához elég-e a kormány egyoldalú nyilatkozata, *Bosco* határozottan kijelentette, hogy a nemzetközi jog és joggyakorlat elismeri a kormányoknak azt a jogát, hogy egy bizonyos várost egyoldalul is nyílt városá nyilvánítsanak. Róma esetében nagy értékekről és a katolicizmus központjáról van szó. A továbbiakban még rámutat arra, hogy a nemzetközi joggyakorlat is megerősítheti a hasonló eljárások érvényesítését, mert a nemzetközi joggyakorlatban nincs meg a nyílt város kifejezés, hanem a multban a nem védett várost értették nyílt városnak és az ilyen város ellen támadásokat és a légi háborút tiltja a nemzetközi joggyakorlat és a nemzetközi jog.

Mennyi illetéket kell leróni a számlák után?

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A pénzügyminiszter rendeletet adott ki a számlailletékekkel kapcsolatos egyes kérdések szabályozásáról. A rendelet a Budapesti Közlöny legközelebbi számában jelenik meg. Eszerint a kereskedők, vagy más iparüzők a saját üzletük tárgyairol, vagy az azokból a várható követelések felől üzletfelek részére kiállított olyan irat első példánya, számla, árújegyzék, kimutatás, könyvkimutatás, számlásjegy után tekintet nélkül arra, hogy a kiállító aláírta-e vagy sem és

hogy az abban kimutatott követelés kiegyenlítését elismeri-e vagy sem, a következő illetékeket tartozik fizetni: ha a díjakban feltüntetett érték főösszege az 50 pengőt meg nem haladja, 5 fillért, 50 pengőnél több, de 100 pengőnél kisebb összeg után 10 fillért, 100—200 pengőig 20 fillért, 200—500 pengőig 50 fillért, ötszáz pengőtől ezer pengőig 1 pengőt, 1000 pengőnél nagyobb összeg után minden megkezdett 1000 pengőre 1 pengő illeték esik.

Közel negyven millió pengő forgalmat ért el 1942-ben az Erdélyrészi Hangya

Augusztus 26-án tartják meg a második évi közgyűlést

Augusztus 26-án tartja második évi közgyűlést az Erdélyrészi Hangya Szövetkezetek Marosvásárhelyi Központja.

A közgyűlésre igen kedvező mérleget terjeszt elő az igazgatóság, a 789.900 pengős tőkét 1.5 millió tartalékalap, 1.3 millió értékesítési tartalék, 1.3 pengős értékkülönbözeti tartalék támasztja alá. 3.5 millió pengőt képvisel a mérleg vagyon oldalán az ingatlan értéke, a berendezés és felszerelés pedig több mint 1.5 millió pengőt ér.

A szövetkezet belső erejét mutatja a visszleszámitolt váltók aránylag csekély tétele. A szövetkezeti központ egyébként közel negyven millió pengő forgalmat ért el a termelés-, értékesítés- és fogyasztási üzletágak-

ban. Az irányított árak és a korlátozott feleslegszerezési lehetőségek mellett is sikerült 241.474 pengő tiszta felesleggel zárni az üzletéves. A felesleg megállapítása előtt 213.070 pengőt vásárlási visszatérítés és 130 ezer pengőt az Alkalmazottak Nyugdíjintézetének javára irányított elő az igazgatóság. A tiszta feleslegét közcélra fogja fordítani.

A közgyűlés tárgysorán az igazgatósági tagok választása mellett alapszabály módosítás is szerepel s ennek során kibővítik az üzletkört. A közgyűlés — mint a fentiekből megállapítható — a gazdasági front harcának egy csendes, de az eredmények folytán jelentős ünnepe lesz, amelyen megjelenik Erdély gazdaságsadalma a legtávolabbi falvakból is.

Rövidesen felállítják a kisegítő karhatalmi alakulatokat

A Magyar Távirati Iroda jelenti: A belügyminiszter rendeletet adott ki, melynek értelmében augusztus 21-én hatályba lép a **közbiztonság fokozottabb védelméről nemrégén kiadott kormányrendelet, amely a kisegítő karhatalmi alakulatokról rendelkezik. A kisegítő karhatalmi alakulatok célja a helyi rendőri őrszemélyzet megerősítése, feladata ehhez képest a közrend és közbiztonság megővésében való segédkezés. A belügyminiszter elrendeli, hogy a kisegítő karhatalmi alakulatokat haladéktalanul fel kell állítani. Az ezzel kapcsolatos intézkedéseket a m. kir. rendőrség budapesti és vidéki főkapitánya teszi meg.**

Látogatás a nagyváradi légő kórházakban

Nagyvárad, augusztus 18. Szerdán reggel dr. Cziffra Kálmán és a váradi légő elnöke, dr. Soós István polgármester, dr. Szirmay Kálmán (tisztiorvos) és dr. Imrik Károly (gazdasági tanácsnok) helyettes meglátogatták az ujonnan felszerelt Tanítóházában létesített légő kórházat.

Megállapították, hogy az 50 ágyas kórházba megérkeztek a miniszterium által küldött lepedők és pokrócok és azt, hogy a kórház most már tisztán és teljes rendben áll rendelkezésre.

Ezután meglátogatták az ugyancsak 50 ágyas Epreskerlyi légő kórházat, melynek felszerelése még kissé hiányos és intézkedés történt a hiány sürgős pótlására.

A talizmán

Írta: vitéz Majoros József

Molnár Béla és Kálmán Jenő holtfárdatan dől be a kis fedezékhözbe. Nagy út állt a két zászlós mögött, szétszórt szakaszuk messzire előretolt őreit ellenőrizték s a koromsötét orosz éjszaka meg a csontig vágó hegyetlen hideg csak még jobban kifárasztotta a két fiatal tisztet. Jól esett most megtérni egy kis pihenőre, pár órácskára vagy talán csak egy-két percre, ki tudná azt megmondani, hiszen itt minden bizonytalan.

Molnár zászlós már le is dobta magát az egyik fekvőhelyre és onnét nézte a társát. Kálmán még állt, kigombolta a zubbonyát s cigarettát kotorászva elő a zsebéből a kis petróleumlámpa üvegje fölé görnyedt, hogy rágyújtson. És ahogy így meghajolt a mellén szétnyíló ing hasadéka egyszerre csak megcsillant valami a kis lámpa gyér fényében.

— Te Jenő, — emelkedett fel kissé Molnár és összehúzott szemekkel meredt a csillogó valamire. — mit hordasz te ott a melleden?

Kálmán zászlós elpirult egy kissé, mint akét rajtakaptak valamin, aztán nyugodtan felegyenesedett és az ujjai közé vette a kis fénylő tárgyat. Ezüst láncon kis ezüst érem volt, tövissel koszorúzott Krisztus-fej rajta.

— A menyasszonyomtól kaptam, — fejezte meg Kálmán csendesen.

Molnár csodálkozva nézett társára. A század legendáshírű zászlósa, számtalan véres roham legelső bajnoka, aki olyan féltékenyen beszélt mindig az életről-halálról, íme, most itt áll előtte, mint egy együgyű kis gimnázista, babonás amulettel a nyakában. Nem állhatta szó nélkül:

— És mondd Jenő, hiszel te az ilyesmiben?

— Hiszek, — terült szét az egyszerű szó a kis fedezékben.

— Csodálkozom ezen, — folytatta Molnár. — te, a civilizáció felvilágosult keponyája, a józan, megfontolt értelem embere hogyan hihetsz ilyen babonákban? Nem értem!

Kálmán zászlós csendesen visszatette az érmét az inge mögé, melyen leszívta a cigarettája füstjét, aztán elgondolkodva, nagyon halkán csak ennyit válaszolt:

— Érteni magam sem értem. De hiszek benne!

Azután némán lefeküdt ő is, és Molnár valahogyan úgy érezte, hogy most, ebben a pillanatban felesleges, bántó, sőt dűrva lenne minden további szó. Lassan kiégett Kálmán cigarettája is és lefeküdtek egymás mellett nyitott szemmel, a gondolatok révült álmodozásában, ahogyan azt talán nagyon messzire lévőek szokták...

Talán egy fertályórát fekhettek így, amikor egyszerre odakünn felviharzott a pokol. A távolból halálrakették pukkanása hallatszott, cikázó, tüzes nyelvek nyalták végig a jeges erdőt és mintha ezer meg ezer farkas rohanna mind közelebb ziháló horpasszal véresen tájékozva...

Kálmán és Molnár egyszerre ugrottak talpra, a kis ajtón éppen csak beordított az egyik honvéd, hogy támadás, de ők szinte már nem is hallották, rohantak a szakaszuk felé...

A kötőhely orvosa egykedvűen állt a két hordágy előtt. Két fiatal zászlós fekiúdt a lábainál. Mindkettőről lefejtették az inget, az egyiknek a vállát roncsolta szét egy golyó, csunya seb volt, de nem életveszélyes, a másiknak csupán a szíve fölött buggyant elő egy pár csepp vér.

— Halálos szívlovás — mormogta az orvos és odahajolt a másik fölé. Az élt, szenvedett, fontosabb volt, mint a halott. Molnár zászlós lázasan járatta szerteszét a tekintetét a jódzagú helyiségben, sok vért is vesztett, a vállsebe is irtózatosan fájt, de hirtelen megmerevedve döbönt a mellébe lévő hordágyra. Kálmán zászlós fekiúdt ott, mozdulatlanul és olyan csendesen, ahogyan csak a halottak tudnak.

— Doktor! — sirt fel Molnár. — mi van vele?

— Az orvos megvonta a vállát.

— Szívlövés. Meghalt.

— Az nem lehet! — hördült fel Molnár. — Doktor, vizsgálj meg!... az

amulett!...

Az orvos először azt hitte, hogy csak lázában beszél a sebesült, de hogy az amulettel említette, eszébe jutott, hogy már az imént is megakadt a szeme azon a szétromsolódott kis holmin ott a halott mellén. Érdeklődve vette most a kezébe, Istenem, kis ezüst érem, Krisztus-fej rajta. Az orvos felfigyelt, a golyó a Krisztus-fejet is eltalálta, mintha a tövist még beljebb akarta volna ütni az isteni homlokba, de mintha a kemény fém ellenállt volna a másik fémnek... Izgatottan hajolt közelebb a fekvőhöz, óvatosan ráhajolt a véres mellkas fölé és lélekzetét visszafojtva hallgatódzott. Aztán nagysókára lassan felegyenesedett, valami belsőleg nagyon megindította, mert az arca olyan fehér volt, mint a köpenye és a kis amulettel nézte a kezében, kimondta a legnagyobb szót, amit orvos kimondhat a beteg fölött:

— El!

Kálmán és Molnár együtt utaztak haza szabadságra. Az úton kéveset beszélgettek, hiszen mindkettőnek pihennie kellett, de az egyik kora tavaszi alkonyon, mikor a lengyel Kárpátokon rohogott keresztül a vonatuk, Molnár odafordult Kálmán felé és halkán ennyit mondott:

— A menyasszonyodnak kézsókompót add át! És — lassan elfordította a fejét — és ha tehetitek... küldjétek egyszer majd nekem is egy olyan... talizmánt...

vitéz Majoros József.

Újabb nagy cseppkőbarlangot fedezett fel Szakács

Sándor nagyváradai egyetemi hallgató

Mikussay József nagyváradai tanár beszámol a gálosházai barlang szépségeiről és a Szakács testvérek elsőségéről

Nagyvárad, augusztus 18. Néhány nappal ezelőtt nagy feltűnést keltett lapunkban az a cikk, amelyben Szakács Sándor nagyváradai egyetemi hallgató új, hatalmas cseppkőbarlang felfedezéséről számolt be. A cikk megírására az adott alkalmat, hogy az általa felfedezett barlanggal kapcsolatban a rádióban és több vidéki napilapban téves hírek jelentek meg, azt állítva, hogy az említett barlangot dr. Xántus kolozsvári tanár fedezte volna fel. Szakács Sándor a legkövetkező bizonyítékok birtokában megcáfolta ezt az állítást. Most Mikussay József tanár leírásával újabb bizonyítékot szolgáltat elsősége mellett. Ezenkívül szerkesztőségünkben arra is rávilágított, hogy hogyan történt a kolozsváriak „felfedezése”.

A gálasházai barlang

„Szombaton délután egyik tanítványom, Szakács Dezső kerest fel az a meglepő hírrel, hogy bátyja Szakács Sándor egy új barlangot fedezett fel Gálasháza község mellett. Megkért, hogy menjek ki velük másnap és nézzem meg a barlangot. Bevallom, eleinte kissé huzódóztam a kalandosnak ígérkező vállalkozástól, de a rábeszélésnek engedve, végül is részéntem magam.

A reggeli turista-vonattal mentünk Rikod községig s onnan gyalog vezetett tovább utunk Gálasházáig. Gálasháza előtti dombokon a karszt-tü- nemények egész sora tünik fel.

Iszalagbércse folyóáraitól befutott kis domb tövében, fűzfaaktól környezetten áll a barlang nyílása. Előtte kicsit megduzzasztott patak töcsát alkot. E töcsából vékony kis erecske szívárog be a barlangba. Létrával, kötéllal és világitóeszközökkel felszerelten indulunk neki. A község két kíváncsi kis paraszt legénykéje is csatlakozott hozzánk. A patakba gázolva beléptünk a barlang nyílásán. Pár méteres út után a patak mintegy 3 és fél méteres falon esik alá. Lámpát gyújtottunk és hátunkra bőségesen permetező víz hullás közepette ereszkedtünk alá. Mintegy 10 m. magasságu előcsarnokban találjuk magunkat. Itt már félhomályban. Az előcsarnokból két út vezetett tovább: az egyik alant, ezt követi a patak, a másik fent indul. Először mi is az

Jelek az első felfedező útról

Az utunk egyre szűkülő folyosón visz tovább. Csak nagy elővigyázat-tal haladhatunk előre. A cseppkő-képződmények egyre tömegesebbek és szebbek. A mennyezetet sűrűn hó-fehér cseppkővek borítják. Nem tud az ember szemé betelni a látvány szépségével. Az oldalakat is cseppkő kérezi be. Ezek csap, majd hagyma, majd szalag alakúak, majd pedig oszloppá nőnek össze.

Közben a két Szakács testvér felhívja figyelmüket azokra a jelekre, melyeket júliusban ittjártukkor tettek a barlang jobb oldalára. Egy szélesebb sima lapon a felírás látható:

Szakács Sándor egyik diáktársának, Danilisz egyetemi hallgatónak, a Zichy-barlang vezetőjének is megmutatta barlangját. Ez a diáktársa vezette a barlanghoz dr. Xántus János kolozsvári tanárt, akit azután a barlang felfedezőjeként mutatott be a rádió és több napilap.

Szakács Sándor egyébként most újabb felfedezéssel lép majd a nagy nyilvánosság elé. A gálasházai barlangtól nem messze egy még nagyobb és még szebb barlangot talált, amelyet még nem tudott egészen feltárni. Rövidesen azonban ezt is ismertetni fogja lapunk hasábjain.

Lássuk azonban most Mikussay József beszámolóját. Mikussay József a barlangban tett utjáról a következőket mondotta:

alant vezető utat követtük. Mindenütt Szakács Sándor vezetett, aki már többször bejárta a barlangot s így jól ismeri. Utunk mintegy 50 méter után annyira elszűkül, hogy már csak hasoncsuszva lehet menni, majd nemcsakára a patak teljesen kitölti. Ennek a vakjáratnak a megtekintése után a mintegy 4 méter magasán lévő felső járatnak támasztjuk létránkat. Sorban felmászunk. Egy kényelmes folyosón találjuk magunkat. Ezen haladtunk tovább. Csakhamar a barlang falán s mennyezetén függő szép cseppkővek tünnek fel. Ezek sűrűn egymás, mellé szorulva, ezerszámra kéregek be innen kezdve a barlang falát. A függő cseppkővek (sztalaktitok) csap vagy hagymaalakúak. Szépen megfigyelhető rajtuk a cseppkőképződés menete. Minden sztalaktit csicsán kis vízcepp ragyog, mely belsejükben végighuzódó csatornácskán folyt ki. A sztalaktitok vize azonban nem tiszta, benne oldva szénsavas mész van. A vízceppecske a huzatos barlangban erős párolgásnak van kitéve. A víz egyrésze elpárolog, gyűrűként lerakván a benne oldott szénsavas mészet, másik része lecsepog s a sztalaktit alatt a barlang fenekén, egy kis csapocskát halmoz fel a benne maradt, oldott, szénsavas meszből. Ennek neve álló cseppkő (sztalagmit.) Gyakor a sztalaktitok és sztalagmitok tábléjldve oszloppá nőnek össze.

A csillogó hó-fenyő

Elsősorban is figyelmet érdemel az a 70 cm. magas kupalaku kis oszlopocska. Színe hófehér, mely vakító csillogással veri vissza a lámpa fé-

nyét. Felszínén bokorszerűen elágazva jegecsesedett meg a szénsavas mész. Szakácsék fenyőnek nevezték el alakjáról ezt a kis oszlopocskát s róla az egész termet fenyőfateremnek. Ez a fenyőfa a teremnek nem egyedüli ékessége.

A mennyezetet keresve, szemünk nagy magasságba téved. A mennyezetről és a falról hatalmas cseppkővek lógnak le, melyek olykor szennyes-sárga lemezzé folynak össze. A muzikális Szakács Sándor egyik cseppkő függönyön nótát ver ki, mely úgy hangzik, mint valami szépen csengő xilofon. A fenyőterem végén széles és mély kút zárja el az utat. Létránkat a falnak támasztottuk s a létra tetejéről cseppkővekbe s itt-ott feltűnő keskeny párkányba kapaszkodva — minduntalan a lezuhanás veszedelmétől rettegve — tudunk csak tovább menni a kút felett. A létrát itt kénytelenek volunk elhagyni.

Már csak igen nehezen bujkáltunk

Batackálás vissza a sötétben

Felmászva egy ovális terembe értünk. Ez 20 m. hosszú és 4 m. széles. Legszebb ékessége egy csipkefüggöny, mely több emeletben elhelyezett félkör alakú baldachin szélén csüng alá. A terem második ékessége egy hatalmas oszlop, mely az előbb leirt kis oszlop monstrum mása. A falakat sokhelyt 2 és fél méter hosszú sztalaktitok borítják. Többfelé járatok indulnak, melyek járhatatlanok. Az egyiket — mely egy megkövesedett kupalakuan szétterülő vizeses felett ágazik ki — megkíséreltük megmászni. Szakács Sándor ügyesen küszölt fel. Engemet is felsegített. A társaság többi tagja itt marad. Igen szűk és veszélyes út után ismét egy már végig járt folyosón találjuk magunkat. Visszafordulhattunk ezután ottmaradt társaink felkeresésére. Lámpánk kimerülőben volt. Egyre halványobban égett. A sötétben csak nehezen botorkáltunk előre. A lent maradók gyertyával jöttek segítségünkre. Most már csak egy kis lámpával és két gyertyavéggel világíthattunk. Sietünk vissza, hogy ezek is ki ne aludjanak. Egymást biztatva, fejünket sokszor cseppkővekbe ütve, lábainkkal szakadékok felett tévelyegve haladtunk vissza. Végre elértük a fenyőfatermet. A kút előtt megborzongott a hátunk. Felsőtétben másztuk meg a kút feletti földet. A gyertya utolsó lobban. Kis pihenőt tartottunk. Teljes sötétségben ültünk, hogy a villanylámpát kíméljük. Csak cigarettánk ténye izzott. E kis fény is oly megnyugtató volt. Mindegyikünk lelkére ráeküdt a gondolat: vajjon világítá-sunk kitart-e az út végéig? Folytat-tuk utunkat. A zselámpák fénye alig világította meg utunkat. Minduntalan gyufát kellett gyujtanunk. A talpunk alól kimózdított szikla alázuhanva nagyot koppant. Végre folyosónk szélesedni kezdett, az út végének közeled-tét jelezve. Lélegzetünket is visszafojtottuk, úgy hallgattunk. Örömmel sóhajtottunk fel. Gyengén hallatszik

Tisztviselői
étkezde
a Kat. Körben
Ebédmenü P 2-10
Szilágyi Dezső u. 5. Telefon 18-50

előre. Ez az út legnehezebb része. Egyszer csak egy cseppkőbarlang zárta el amugyis szűk utat. Nászerűen ivelt ez a 30 cm. átmérőjű 1 m. magas oszlop, melynek hosszanti barázdái a dór-oszlopok kanelluráit juttatja eszünkbe. Kettős tagozódásával oly szép, melyhez hasonlót a művészet sem alkotott. Új motivumot szolgáltat a művészetnek. Alik preseltük át magunkat a oszloptól hagyott szűk résen, már is szakadék felett keresgél támaszt lábunk, s fejünket pedig a mennyezetről lecsüngő cseppkő-vek veszélyeztetik. Ez az út legnehezebb része. A barlang falára felírva Xantus nevét olvassuk, aki járt itt és jeleit is itthagyt a folyosó baloldalán. Majd járatunk kiszélesedett. De itt is kísért az a szakadék, mely még a szűk folyosóba kezdődött. Felette egy csúszós agyagos lejtőn másztunk tovább. Alig tudtunk megkapaszkodni.

a bejárat kis vizes csobogása. Már félhomály váltotta fel a vak sötétséget. Megérkeztünk! Örömmel másztunk fel a vizeses, a nyakunkba folyó vízzel mítsen törődve. Végre kint voltunk a napfény é alatt.

S hogy bejártuk az egész elágazó barlangrendszer, érdemes egy pillantást vetni a barlang keletkezésére. A barlang létét kétségtelenül a víz oldó és mechanikai hatásának köszönheti. Ugyanis az esővíz a levegőből szén-oxidot nyel el. E szénsavas víz oldja a mészkövet. Ezért nem marad a felszínen, hanem mint szivacsba beszív- várog. Másrészt pedig a patak magá- val ragadott törmelékével, marja, ka- lapácsolja s így szélesíti medrét. Itt egy térbeli vízhálózattal van dolgunk. Mindenki ismeri térképeink vízháló- zatát, mely a térkép síkjában terül szét. Most ugyanezt képzeljük el a tér három irányában szétágazni. Vegyünk még hozzá a víz munkáját s akkor előttünk van a barlang keletke- zése.

Szakácsék a barlang felfedezése által nagy szolgálatot tettek egy a tudomány, mint Nagyvárad természetjáró polgárainak. A barlang szépsége megérdemli, hogy a város kirándulók részére hozzáférhetővé és járhatóvá tegye, mert ilyen veszedelmes felfedező útra nem sokan vállalkoznak. Ezzel a város egy új szép kirándulóhellyel gazdagodott.”

Eddig tart Mikussay József érdekes beszámolója. Következtetéseit természetesen magunkévá tesszük. A Szakács testvéreket illeti a felfedezés dicsősége s a dicsőségüket megvédeni nagyvárad kötelesség. Városunk hírnevét öregbítik vele. A barlangot egyébként értékesíteni kell Nagyvárad természetkedvelői számára. Ebben is egyetértünk Mikussay Józseffel.

Egyébként nagy érdeklődéssel várjuk a további fejleményeket: a Szakács testvérek felfedezői érdemének elismerését.

Miért és kik tüntettek a budapesti Márkus Park Színházban?

Több fővárosi lap megemlékezett arról, hogy az elmúlt hét pénteken nagyobb ifjúsági csoport tüntetett a Márkus Park Színházban Erdélyi Mihály „Legszebb éjszaka” című operettjének előadása ellen. Az esetet kapcsolatban a baloldali színezetű lapok elítélőleg nyilatkoztak „érretlen ifjak” neveléséről. Most a *Nemzeti Újság* az alábbi levelet közölte a tüntető ifjak részéről:

„Megdöbbenve olvastuk egyik délutáni lap legutóbbi számában a Márkus Park Színházban pénteken este tanúsított tiltakozásunkról szóló cikket. Ezzel kapcsolatban minden félreértés elkerülése végett megállapítjuk, hogy tiltakozásunk azért történt, mert a darab — véleményünk szerint — a családi élet tisztaságát gúnyolja, a szabadszerelmet propagálja és a józólést mélyen sérti. Tiltakozunk az ellen, hogy bennünket bárki „jütyülő csibészeknek” nevezzen.

Végül megjegyezzük, hogy nem a rendőri riadó-autó megjelenése készítetett bennünket távozásra, hanem már annak megérkezése előtt felgyúrtunk távoztunk, mivel nem botránykozás, hanem csupán a darab léha légköre elleni tiltakozás volt célunk.

Tiltakozásunkat továbbá is fenn tartjuk és reméljük, hogy álláspontunkat az illetékes tényezők azzal az igaz magyar szívrrel teszik mérlegre, amilyen igaz magyar szívrrel állunk ki mi a magyar erkölcsért!

Budapest, 1943. évi augusztus hó 15-én.

Az egyetemi ifjúság.

Dr. Keszterszitz József igazgató mondja a Katolikus Diákotthonmozgalom nagyváradi nagybizottságának diszgyűlésén az ünnepi beszédet

Nagyvárad, augusztus 18. Megemlékeztünk már lapunk hasábjain ismétlenül arról, hogy a nagyváradi lat. szert. egyházmegyei főhatóság megalkototta a Katolikus Diákotthonmozgalom egyházmegyei nagybizottságát. A bizottság alakuló diszgyűlése Nagyváradon folyó hó 28-án délelőtt fél 12 órakor tartják a premontrai gimnázium dísztermében.

Értesülésünk szerint a rendező bizottságnak sikerült a diszgyűlésen az ünnepi beszéd elmondására dr. Keszterszitz József pápai kamaras, pesti Szent Imre kollégiumi igazgatót megnyerni. A nagyjelentőségű mozgalommal kapcsolatosan állásfoglalását mondja majd el az apák, az anyák, az egyetemi ifjúság, a középiskolai ifjúság és az iparos ifjúság egy-egy képviselője.

A diszgyűlés részletes programjára még visszatérünk.

Mennyi tüzfát igényelhetnek egy évre a nagyváradi háztartások

Nagyvárad thj. város polgármestere az alábbi hirdetményt adta ki: Értesítem a város közönségét, hogy a m. kir. Iparügyi Miniszter ur 41.200—193. Ip. M. rendelete alapján az 1943. évi május 1-től 1944. évi május 1-ig terjedő időszakra a következő tüzfamennyiség szerezhető be egy-egy háztartásban:

Lakás szobáinak száma:	A lakás lakóinak száma:					kilogramm.
	1	2	3	4	5	
1	3060	3060	3060	3060	3060	
2	3060	4284	4284	4284	4284	
3	3060	4284	5355	5355	5355	
4	3060	4284	5355	6426	6426	
5 v. több	3060	4284	5355	6426	7497	

Ha a lakásban orvosi rendelő, ügyvédi iroda vagy más célra használt szoba van, vagy a ház a város oly részén van, ahol nincs összefüggő utca (egyedül, külön áll), a fenti mennyiség egyötöd részére még jogosultsága van. Ha a lakás teljesen külön áll és iroda is van, az egyötöd többletet csak egyszer lehet felhasználni.

Ha a lakásban

1. villany, vagy gőztűzhely (rezsó kivételével);
 2. központi vízszolgáltatás;
 3. villany vagy gőzfűtési melegvízszolgáltatás van, úgy fenti mennyiségből egytized részt le kell vonni.
- A bükkfából 1 méter 450 kg., cserfából 520 kg., tölgyfából 500 kg., nyárfából 380 kg.

Itt az új gazdaságos építészeti módszer

Játékkocka módjára fognak épülni a legújabb bérpaloták!

Berlin, augusztus hó. Németországban az „ipari fejlődés” célját szolgáló kiállításán az egyik építőipari cég mintafallal szerepel, amelynek felépítése teljesen új módszerek szerint történik. Az építési mód hihetetlenül olcsó és boszorkányos gyorsasággal készült alaprészek egyszerű összerakásában áll. Az alaprészek belül üres betonkockák, melyeknek az egyik oldala csap alakú, amely a másik kocka üres végébe pontosan beleillik. A kockák az építés helyén minden nehézség nélkül előállíthatók. A lavalit és kavics keverékből álló alapanyagot betonformákba öntik, a megfelelően lyukacsos alapanyag rendkívül gyorsan szárad és az így készült kockák azonnal használhatók.

Oriási játékkockák

A kiállításán szereplő cég alapformaként ötven cm. hosszúságú és huszonöt cm. szélességű betonkockát használt. Ekkora nagyságú kockákból ugyanis mindenféle háztípus könnyűszerrel felépíthető. Ezenfelül különösen előnyös légvédelmi óvóhelyek és erődítmények építéséhez is, mégpedig úgy, hogy a kockák hosszanti széleit vályatszerűen készítik. Légvédelmi erődítmények építésénél természetesen a kockák üregeit betonnal töltik fel.

Az újszerű házak padlózatát beton alapokból készítik, amelyeknek eresztékei a falak felső részén kiálló csapokba pontosan beleillenek. A lapok füles csapszögekkel vannak ellátva és így daruk segítségével minden nehézség nélkül a megfelelő helyre emelhetők. Egyéb házrészeket, mint pl. ablakkereteket, ajtóhomlokzatokat, stb. szintén készre öntik. Alkalmas borgok és csapok segítségével ezeket is minden nehézség nélkül egyszerűen helyükre illesztik.

Ezekből a kész, előzetes tervek alapján elkészült alkatrészekből könnyűszerrel és gyorsan készül a modern bérház, vagy éppen gyárépület. Minden egyes rész pontosan egymásba illik, úgyhogy az építési munkálatok vezetésére egyetlen szakmunkaerő elegendő. A takarékoság szempontjából ez az építési módszer 40 százalékkal olcsóbb, mint az eddig téglából való építés. Az idő és munkaerő megtakarítás szempontjából pedig a nyersépítésnél körülbelül 65 százalékos a megtakarítás. Amíg például eddig az alkatrészek összeillesztésére 200—250 liter habarcsot használtak, addig tulajdonképpen erre a célra most mindössze 25 liter szükséges. És amíg például 10 ezer lakás építésére a téglából való építésnél a téglagyárnak 705.000 munkanapra, vagyis 250 munkanapot számítva, 2800 munkaerőre volt szüksége, addig az új építési módnál 245.000 munkanapra azaz 250 munkanap mellett kerekén 1000 munkaerőre van szükség, ami 10.000 lakás esetén kerekén 10.000.000 birodalmi márka megtakarítást jelent.

Szolgálatos gyógyszertárak

I. CSOPORT:

ARANYKERESZT gyógyszertár, Gróf Teleki Pál-u. 2. (Zsigmondovits és Martonovich) 16-32.

KORONA gyógyszertár Hitler Adolf-utca 1. (Dr Rác Zoltán) 13-76.

DIANA gyógyszertár Ghillányi-u. 10 (Sebestyén A.) 32-58.

SENT ISVTAN gyógyszertár, Mikszáth Kálmán-utca 52. (Dr Réaber A.) 14-44.

A gyógyszertárak éjjeli szolgálatát szombat reggeltől a következő szombat reggelig tart.

Külföltelett nagyváradi rendőrtörzsrőrmester

Nagyvárad. Mint értesítünk, a nagyváradi rendőrség altisztja, karának egyik kiváló tagját, *Törpe Vince* törzsrőrmestert a Nemzetvédelmi Kereszt-el tüntették ki. Az érdemrendü ünnepélyes kiosztását *Soltész Kálmán* vármegyei árvaszéki úlnök, a helyi Nemzetvédelmi Kereszt ki-tüntetettjei csoportjának elnöke vezegzte.

Helyszíni közvetítés a Magyar Házból

Halló, halló! Itt a Magyar Ház! Azaz, helyesbíték; talán valami gyári lerakatba tévedtem be. Már amint az utcáról belépünk, óriási ladahalmaz fogad a folyosón. Fent az emeleten a leventék gyűjtik kosarakba a papírhulladékokat. Bent a nagyteremben a hosszú asztalok mellett, lázas munka folyik. Szorgos kezek lontják és szortírozzák az ezrével sorakozó csomagokat. Ezrével áll már az újra csomagolt sok-sok minden jó is. Némelyik olyan gondosan csomagolva érkezik, hogy sajnáljuk megbontani, de szükséges azért is, hogy minden katonánk egyformán részesüljön mindentől és azért is, hogy a hosszú úton ne történjen semmi bajuk.

A szeretetnek súlya van s ha mérlegre lehetne tenni, sok tonnát mérhetnénk le. Meghatódás nélkül nem lehet ezeket a csomagokat nézni: a sok kis levélkét, nemzeti színű szalagot, picit háromszínű muskátli-csokrot, mind-mind elosztjuk. Van itt mindenből bőven, hála Istennek! A jobbnál jobb kekszek, pogácsák, rég nem látott füstölt és sósszalonnák, kolbász, golyó, zöldpaprika, alma, jüttojás, só, kockacukor, bor, sósbor-szesz. A cigaretta mennyisége vetekszik a dohányraktárral.

Gyönyörűen mutatkozik meg Bihar vármegye hazai és testvérszeretete. Nem kell félni ahol ennyi szeretettel és megértéssel tud bátor, helytálló katonánk mögött a belső frontra állni és segíteni, ott csak győzni lehet.

Paragi Istvánné.

Hadirokkant és hadbavonult kisiparosok anyagellátása

Az iparügyi miniszter már a múlt évben elrendelte, hogy a hadbavonult kisiparosok az anyagellátás tekintetében előnyben részesítendők. Ebből a célból a miniszter a következőképpen intézkedett. Az iparát tovább folytató hadbavonult kézművesiparosüzem részéről benyújtott anyagigénylési kérelmet soron kívül kell elintézni és az üzem szükségletének megfelelő igényléseket más hasonló jellegű üzemi igénylésekkel szemben első helyen kell kielégíteni. A kiutalandó anyag mennyiségét természetesen az összes rendelkezésre álló anyag mennyisége és a többi kézművesipari jellegű üzem szükségletének figyelembevételével kell megállapítani. Evégből az ilyen kérelmek kizárólag feltűnő zöld jelzéssel és „hadbavonult” felírással kell ellátni. A miniszter most azt is elrendelte, hogy az ismertett kedvezményeket a hadirokkant önálló kisiparosok, akiknek rokkantságukkal járó munkaképességük megfogyatkozott, fokozott mértékben részesüljenek az anyagellátás terén támogatásban.

XII. évf. — Szerda, 1943. augusztus 18.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
 SZELÁGYI DEZSŐ-UTCA 5 SZAM.
 Telefon: 12-27.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK: 1 óra 4.30 P.
 3 óra 12.40 P.
 Postatakarékpénztári csekk számlánk
 száma: 72.301.
 Kéziratokat nem adunk vissza.

Rádióbeszédet mond a miniszterelnök
 A Budapesti Értesítő jelenti: Kállay Miklós magyar királyi miniszterelnök augusztus 19-én, csütörtök este 19 órakor rádióbeszédet mond. A rádiócsütörtöki műsora ennek következtében a következőképpen változik: 18 óra 50 perckor hírek, 19 órakor Kállay miniszterelnök beszél a nemzethez.

MEGHALT HUBERT GYULA DALKÖLTŐ. Barcs. (MTI): Hubert Gyula spátpályás, az ismert aranykoszorús dalköltő 82 éves korában meghalt. Temetése pénteken lesz Barcon.

Adomány szegényeink részére. A Sürger család özv. Tóth Mártonné halála alkalmából 20 pengőt fizetett be szerkesztőségünkhez szegényeink számára. Az adományt egy sokgyermekes özvegyasszony kapta meg.

AGYONÜTÖTTE HARAGOSÁT. Zalaegerszegről jelenti: Jandó Károly 31 éves pusztamagyarádi földművelet, a falujából Völgy János karóval agyonütötte. A gyilkosság régi haragos viszony következménye. Völgyt letartóztatták.

Sztrájk Angliában. Amszterdamból jelenti: (MTI) A Német TI jelenti: Az angol hírszolgálat szerint a múlt csütörtökön az egyik liverpooli hajóépítő üzemben kitört sztrájk most más hajóépítő üzemekre is kiterjedt.

TESTVÉRGYLKOSSÁG. Kolozsvárról jelenti (MTI): Halálos végű verekedés történt Bánffyhyunadon. Bethlehendi István és János nevű öccse között. Az idősebb fiú gyakran ivott és utána otthon perlekedett. Kedden délután János csillapítani igyekezett duhajkodó bátyját, ami nem sikerült. Közben János járompálcával bátyja fejére sújtott. Bethlehendi István azonnal meghalt. Öccse önként jelentkezett a rendőrségen és ott letartóztatták.

Fel akart ugrani a vonatra — leszállította a lábát. Técsőről jelenti: (MTI) Vasvári János beregszászi lakos a tarrackózi vasúti állomáson leszállt a vonatról, vizet jött. Fel akart ugrani az induló vonatra és olyan szerencsétlenül esett le, hogy fellabát a vonat kerékei fölé levágták, a másik lábán combtörést szenvedett. Reménytelen állapotban vitték a máramaroszigeti kórházba.

OLASZ EJTŐERNYŐSÖKET FOGTAK EL. Chiasso. (Bud. Tud.): A legutóbbi olaszországi brit légitámadások során Como tartományban nagyszámú ejtőernyős szállott földre, közöttük asszonyok is. Robbanóanyagot és Como tartományra érvényes élelmiszerjegyeket találtak náluk. Az ejtőernyősök külföldön élő olasz anyanyelvű egyének voltak. Valamennyit elfogták.

Két amerikai repülőerőd kényszerleszállást végzett Svájcban. Bernből jelenti: (MTI) A Német TI jelenti: Hivatalosan jelenti, hogy augusztus hó 17-én a délelőtti órákban két amerikai repülőerőd Svájcban kényszerleszállást végzett. Mindkét repülőerőd legénységét 10-10 embert internáltak.

HALÁL A CSEPLŐGÉPNÉL. Zalaegerszeg. (MTI): Kiskutas zalamegyei községben Szücs Lajos 57 éves munkást elkapta a cseplőgép szíja és valósággal feltekerte testét a lendítőkerékre. Kórházba való szállítás közben kiszenvedett.

Váratlan látogatást tett a város vezetősége a városháza hivatalaiban. Nagyvárad, augusztus 18. Szerdán délelőtt dr. Soós István polgármester, dr. Gyapay László helyettes polgármester és dr. Dalló Gyula kulturatanácsnok társaságában hivatalvizsgálatot tartott a városháza különböző osztályain. — A meglepetésszerű látogatás váratlanul érte a hivatalokat, ahol rendszeresen folyt a munka. A városvezetőség megállapította, hogy a munkamenet kielégítően halad s azt, hogy a tisztviselők még mindig túl vannak terhelve munkával.

A VÁROSKO LAPJA augusztus hó 15-iki számában a vezércikket dr. Markos Béla, a Budapest Székesfőváros Idegenforgalmi Hivatalának igazgatója írta. A szerző az idegenforgalom kérdésével foglalkozik és igen érdekesen világítja meg az idegenforgalom jövőjét, a háború utáni idegenforgalmát és a belső idegenforgalmát. Budapestnek idegenforgalmi helyzetéről szól és megállapítja, hogy Budapestnek a világpiacra abszolút monopol helyzete van. A vezércikket kívül Péchy-Horváth Szászregent, dr. Csizmadia Andornak a „Szociálpolitika a reformkori Kolozsváron” című könyvét pedig dr. Kertész János ismereti. A városkultúra és városaink, valamint az idegenforgalom c. érdekes és változatos rovatok teszik élénké a Városkört.

Csak egy üveget kérünk! A Sal Ferenc-utcai Magyar Házban most készülnek honvédeink számára a szertartás csomagok. Azt kérjük Nagyvárad közönségétől, hogy aki csak teheti, hogy legalább csak egy literes üveget juttasson el a Magyar Házba, hogy azt borral megtöltsék, eljuttathassuk a frontra.

Jókai Mór örökszép regényének filmváltozata
Szegény gazdagok
 Főszerepben: Uray Tivadar, Szeleczy Zita, Szilassy L., Lukács Margit
 Szerdától az
APOLLO Filmszínházban

LÉGOLTALMI KÖZLEMÉNYEK. A Légoltalmi Liga nagyváradai csoport Női Osztálya taggyűjtő csoportja keretén belül dr. Szabó Lajosné, a Réti Református Nőszövetség elnöke 201 tagot gyűjtött a Légoltalmi Ligának. Ezen eredményes és hasznos közreműködéséért ezúton mondunk hálás köszönetet, egyúttal megköszönve Rét városrész és Nilgeszt-csep tagként belépett lakosságának is megértő támogatását. Légoltalmi Liga nagyváradai Csoport Elnöksége.

Kishirtokosoknak vámörlési tanúsítványa. Több helyről panasz érkezett a Közellátási Hivatalhoz, hogy a közigazgatási hatóságok az öt katasztrális holdnál kisebb szántóterülettel rendelkező gazdálkodók részére vámörlési tanúsítvány kiállítását megtagadják azzal a megokolással, hogy a gazdálkodók kenyérgabona beszállítási kötelezettségüknek még nem tettek eleget. A Közellátási Hivatal ezzel kapcsolatban közli, hogy a közigazgatási hatóságok a vámörlési tanúsítványok kiadását a felhozott indokok alapján nem tagadják meg.

VITÉZI TELEPÍTÉS BIHARMEGYÉBEN. Biharvármegye területén, a biharugra-nagyvárad ut mentén. Mácsapusztán vitézi telepítés van tervbe véve. Tekintetbe jöhetnek olyan vidékek, akiknek legalább négy, vagy több 18 éves aluli gyermekük van. A telepítettek házhoz és részben gazdasági felszereléshez is hozzájutnak. Települési sándékozók kérvényüket augusztus 20-ig Biharvármegye és Nagyvárad vitézi ezékéhez nyújtásák be.

ELEMISTÁKAT NEM LEHET MEZŐGAZDASÁGI MUNKÁRA KÖTELEZNI. Az egyik mezőgazdasági kamarára kérte a földművelésügyi minisztert, adjon ki olyan intézkedést, amelynek alapján a VII. és VIII. osztályú elemi iskolai tanulókat kötelezni lehet a közreműködésre a gyümölcsfák hernyózásánál. A fölterjesztésre a földművelésügyi miniszterrel és az arra az álláspontra helyezkedett: az iskoláztatási kötelezettségről szóló törvény nem ad felhatalmazást arra, hogy népiszkolai tanulókat ilyen címen mezőgazdasági bér-munkára lehessen igénybevenni. Honvédelmi munkakötelezettség címén sem lehet munkába állítani őket, mert a törvény csak olyanokra vonatkozik, akik 14-ik életévüket betöltötték.

SZABÁLYOZZÁK A „HALÁLFEJ” RAJZÁT. A mérgek és mérgegtartalmú anyagok veszélyességi jelzésére már évtizedek óta világszerte használják a halálfejes ábrázolást. Országunkon azonban a halálfej rajza változott. Egyes helyeken csak egy koponyát rajzoltak és aláírták: „mérreg”, másutt a koponya alá két keresztetbe tett lábszárcsontot is rajzoltak. De ezek a rajzok sem voltak egységesek, hanem a legkülönbözőbb formájúak. Németországban most elhatározták a „halálfej” szabványosítását, amit nemzetközileg kívánják elismertetni. A szabványos halálfej geometriai idomokkal rajzolják meg a koponya vonalait. Egy nagy körben két sötét kör jelzi a koponya szemüregét, közepén egy fekete háromszög az orrüregét. A régebbi naturalisztikus ábrázolással szemben az új szabványos halálfej inkább csak jelképes ábrázolásnak számít. (Magyar Tud.)

BUTORT színeset **MEZEL-től**
 Háló, kombinált és előszobák. Konyha újdonságok
 Szabadság-utca 12. (Szacsavay-utca 48.)

A BAROSS SZÖVETSÉG ezúton értesíti fűszer-élelmiszer kereskedő szakosztály tagjait, hogy a hatósági árjegyzék megérkezett. Régi árjegyzék beadása mellett a főtítkárnál díjmentesen kaphatók. Felsőbb utasításra csakis a fűszer-élelmiszer kereskedők kaphatnak a korlátolt mennyiségű árjegyzékből. *Garamvölgyi Dénes* főtítkárnak.

Tüntessék el a kirakatokból a műanyagelnevezést. A textilszakma a Kereskedelmi és Iparkamarában értekezletet tartott, amelyen kimondták, hogy nem tartják kívánatosnak a kirakatokban, vagy üzlet-helyiségben feltűnő megjelölést, hogy valamelyik textilanyag műrostból készült. Ugyanis a műanyag, póttanyag és ehhez hasonló más kifejezés a közönség körében felesleges bizalmatlanságot ébreszt. A kamarában felszólalt nagykereskedők megállapították, hogy egyes műanyagból készült gyártmányok sokkal jobbabbak voltak, mint más a jelenlegi nehézségek mellett előállított ugyanevezett valódi anyagból készült textilekkel.

Hirdesse a Magyar Lapokban

Tuniszban visszakapják birtokaikat a zsidók. Madridból jelenti: (MTI) A Német TI jelenti: A tuniszi hivatalos lapban rendelt elent meg, amely szerint a zsidók visszakapják elvett tulajdonaikat és engedélyt kapnak bármilyen foglalkozás üzésére.

Nagyvárad thj. város adóhivatala.
ÁRVERÉSI HIRDETME NY

Alulírott városi végrehajtó közhírré teszem, hogy köztartozások fejében lefoglalt ingóságokra az 1925. évi 600 P. M. rendelet 67-69. szakasza és a nagyvárad Pénzügyigazgatóság 20.730/1943. II. sz. engedélye alapján az első árverést 1943. augusztus 30-án d. e. 11 óra Museolini-tér 15. hsz. a második árverés 1943 szeptember 9-én d. e. 11 órakor ugyanott kitűzöm.

- Árverési feltételek:**
1. Az első árverésen az egyes ingóságok csak az esetben kerülnek eladásra, ha az árverezők a becsérték háromnegyedrére erejéig tesznek vételi ajánlatot.
 2. A második árverésen azonban az ingóságok becsértékre való tekintet nélkül, a legnagyobb vételi ajánlatot tevő birtokába megy át.
 3. Az árverés megtartása, vagy megkötéséért eseten a behajtási illeték 8 százaléka.
 4. A vételárát azonnal és készpénzben kell fizetni.

SZEMELYHAJÓZÁS MEGNYITÁSA A KÖRÖSÖN. A MFTR. közli, hogy a Körös folyón, Csongrád és Békés között mindkét irányban augusztus 1-től kezdődőleg, csütörtök kivételével, naponta két motoros hajóval személyszállító vonatokat indít. Indulás Csongrádról a vonal végállomásáról. Békésről egyidejűleg 5.30 órakor, érkezés Békésre, illetve Csongrádra 18.10 órakor. Közben hajóállomások: Bökényi duzzasztómű, Selevény, Kunszentmárton, Almásy-maj, Öcsöd-Mesterszállás, Békésszent-andrási duzzasztómű, Szarvas, Mezőtúr, Mezőtúr II. számú rév, Endrőd-Peres, Endrőd, Gyoma, Köröstarcsa. A kiosztott menetrendekben a fenti helyeken kívül felsorolt békésszentandrási vitéz Horthy István-duzzasztóműnél utazóknak beszélni, vagy kiszállni ezidőszereint nem lehet.

Ipartestületi hírek

Az Ipartestület Faipari szakosztály értesíti tagjait, hogy enyvigényeiket folyó hó 17-től 21 szombat déli 12 óráig jelentésk be a szakosztály irodájában. Igényléseket csak az illetményjegyzék bemutatására vesszük fel. Elnökség.

ÉRTESETÉS. Az Ipartestület Faipari Szakosztálya értesíti tagjait, hogy a hivatalos óra augusztus hó 15-től szeptember hó 1-ig, délelőtt 8 órától délután 2 óráig lesz. Elnökség.

Itóka, itóka, mecseki itóka...

Csak a közönséges tihor minősül közszükségleti cikknek. A különlegesség nem közszükségleti cikk — állapította meg egy árdragítási ügyben a Tábla

Az egyik vendéglős ellen árdragítási eljárás indult, mert a Mecseki itókát drágábban szolgáltatta ki, mint amennyi az árrögzítés időpontjában fennállott volna. Az elsőfokú eljáró uszorabíró felmentette az árdragítás vádját alól a vendéglőst azzal az indoklással, hogy a Mecseki itóka nem közszükségleti cikk, de megállapította azt is, hogy a vendéglős nem adta drágábban az italt, mint az árrögzítés idején. Fellebbezés folytán az ítélőtábla foglalkozott az ügygel és a felmentő ítéletet megerősítette. Kimondotta a tábla, hogy a Mecseki itóka nem tekinthető közszükségleti cikknek. Közszükségleti cikk ugyanis az élvezeti cikkek csoportjába tartozó szeszitalok közül csak az olyan líkőrfajták tekinthetők, amelyet a társadalom bizonyos rétegeiben általánosságban és rendszeresen fogyasztanak. A Mecseki itókát az élet rendes körülményei között nem fogyasztják általánosan, így kivételesen kerül fogyasztásra, így közszükségleti cikknek nem minősíthető. Miután pedig árdragítást csak közszükségleti cikkkel lehet elkövetni, a Tábla nem is bocsiatkozott annak vizsgálatába vajjon a vendéglős drágábban mérte-e a Mecseki itókát, mint azelőtt. (Magy. Tud.)

Gondoskodnak a rádiólampák megfelelő szétosztásáról

A Magyar Tudósító jelenti: A rádiókereskedők és rádiójavitó kisiparosok egyidejű panaszok miatt a rádiólampák forgalombahozatalának rendszere miatt. Egyesek túlnagy mennyiségben jutnak hozzá ezekhez a cikkekhez, ugyanakkor más kereskedőknek és iparosoknak semmi sem jut. Most a rádiószakma érdekképviselete vette kezébe ennek az ügynek az elintézését. Mindenekelőtt kérdőíveket küldött szét a szakma tagjaihoz és adatokat kért arra vonatkozóan, hogy az egyes iparosok milyen arányban és milyen munkaerővel foglalkoznak rádiójavitással, ez év első felében hány készülék javítását végezték el és hány rádiócsövet használtak fel. A csövek szétosztása a beérkező adatok feldolgozása után az egyes cégek teljesítményéhez és felkészültségéhez mérten fog eszentul megtörténni. Egyidejűleg a rádiószakma beadványt intézett a pénzügyminiszterhez és a rádió és egyéb hangkészülékek fényüzési adómentességi értékhatárának 600 pengőről 900 pengőre történő felemelését kérte.

Ráctolja a keresztyény ipart

Munkaadói igazolványt kell benyújtani a kenyérpótjegyek megállapítása végett

Nagyvárad thj. város polgármestere az alábbi hirdetményt adta ki: A m. kir. minisztérium 3900—1943. M. E. számú rendeletével a testi munkások körét 1943. szeptember 1-től kezdődőleg ujonnan szabályozta. Ez a rendelet megjelent a „Budapesti Közlöny” 162. számában folyó évi július hó 22. napján. A 35 dkgr-os nehéz testi munkásoknak járó kenyérpótjegyet csak azon munkások részére lehet kiszolgáltatni akik a hivatkozott rendelet függelékében fel vannak sorolva.

Felhívom a munkaadókat, hogy a munkaadói igazolványokat a rendeletnek megfelelően töltsék ki s azokat a kenyérpótjegyek megállapítása végett folyó hó 23-tól kezdve a hivatalos órák alatt délelőtt 8—13 óráig a Közélemezési Hivatalban (Szaniszló-utca 15 sz. a.) mutassák be. A munkaadói igazolványokat a Közélemezési Hivatal bocsátja a munkaadók rendelkezésére. Hang-

sulyozni kívánom, hogy munkaadói igazolványt csak azoknak kell benyújtani, akiknek a folyó hónapban 35 dkgr-os kenyérpótjegyük van s azt kívánják érvényesíteni a jövő hónapra is, vagy pedig, akik ujonnan igénylik a 35 dkgr-os kenyérpótjegyet. Hadiüzemben alkalmazott munkásoknál a munkaadói igazolványt a hadiüzem megbízottjának (hadiüzemi személyzeti parancsnoknak) láttatnia kell. Az igazolásban a munkás foglalkozását a fent hivatkozott függelékben használt elnevezés szerint pontosan meg kell jelölni. A kiadott munkaadói igazolványról jegyzéket kell vezetni és az üzemből eltávozott munkásokat a Közélemezési Hivatalhoz az eltávozástól számított 3 napon belül be kell jelenteni. Az öt vagy ötnél több munkást foglalkoztató üzemek, vagy vállalatok a munkaadói igazolványokat kétpéldányú névjegyzék kíséretében kötelesek beszolgáltatni a Közélemezési Hivatalba.

SPORT

Döntetlent ért el a NAC Kaposváron NAC - KRAC 2:2 (1:1)

Mint előzetesen jelentettük, a NAC-dunántúli portyája egy mérkőzéses kibővült. A Kaposvári Rákóczi AC hívta meg a zöld-fehéreket egy barátságos találkozóra. A kaposvári mérkőzés azonban elég parázs hangulatban folytathatót le, mert amikor a helyi csapat vezetéshöz jutott, minden áron meg is akarta nyerni a mérkőzést és ahogy sem tetszett a közönségnek, mikor a vendégesapat ki egyenlített. A NAC kapuja előtti kemény összecsapás következtében állította ki a játékvezető Vécevt is, ami szerintünk túlszigorú ítélkezés volt.

A mérkőzés lefolyásáról egyb-

ként az alábbi szűkszavú hivatalos jelentés áll egyelőre rendelkezésünkre:

Kaposvár. (MTI.) Barátságos mérkőzés. 2500 néző. Játékvezető: Domján. Az első gólt a hazai csapat éri el Kovács révén a 13-ik percben. A NAC csak a negyvenedik percben egyenlít Sárvári góljával. Szünet után, a 3. percben a kaposváriak Biczó góljával újra vezetéshöz jutnak. A mérkőzés utolsó gólját Tóth III. juttatja hálóba a 20-ik percben. A játékidő hátralévő részében végig a NAC irányítja a játékot, de utabb gólt nem bírt elérni.

Megállapította a NAC gazdasági szakosztálya az új jegyárakat 4.80 pengő a lelátó és 6 pengő a páholy

Nagyvárad. Kedden este 7 órai kezdettel, Andrássy Gyula elnöklétével ülést tartott a NAC gazdasági szakosztálya. Az ülés legfontosabb tárgya az 1943—44. évi mérkőzések belépőjegyeinek ármegállapítása volt. Ugyanis az általános áremelkedés mellett, az MLSz is a jegyekre rótt az öt illető járulékot és így végérvényesen rendezni kellett a jegyek árát az új évad küszöbén.

Ezek szerint a gazdasági bizottság a következőképpen határozott: Katona, diák és 18 éven aluli levele belépőjegye 1.20 P. Állóhely, 2.20 P. Sétáló 3.60 P. Lelátó 4.80 P. Páholy 6 P.

Tagok részére, akik nem rendelkeznek bérlettel, tagsági igazolványuk felmutatása ellenében, 1.50 P. ért adták ki az állóhely jegyet.

Az MLSz által kirótt 40 filléres pótdíjat a bérletesek is tartoznak

megfizetni. Tekintettel volt azonban a szakosztály arra is hogy a 40 filléres pótdjegyekért ne kelljen a bérleteseknek a pénztárnál tolongani, ezért úgy határozott, hogy a pótdjegyeket füzet formájában bocsátja a bérletes rendelkezésére és azt a NAC irodában is meg lehet váltani.

Szó esett még a nézőközönség elhelyezkedésének és jegyeinek alaposabb ellenőrzéséről is. A szakosztály egy szűkebb bizottságot küldött ki a fontos ügy alapos rendezésére.

Játékvezetői értekezlet

Mint este 7 órai kezdettel értekezletet tart a helyi játékvezető testület a NAC-otthonban. Felkéri a vezetőket az összes tagokat, hogy teljes számban jelenjenek meg a fontos ügyeket tárgyaló értekezleten.

APROHIRETÉSEK

Adás-véte

Jó állapotban levő nagyobb méretű tűzmentes pénzeszekrényt keresünk megvételre. Futura, Kossuth-u. 3. 566
Teljesen új barna-drapp, csikos szalag-ridikül eladó. Cim a kiadóban.

Zongorát célszerkezettel, rövid kereszthurost, megvételre keresek. Cimeket a kiadóba kérek. 69

Női-biciklit megvételre keresek. Cim met ármegjelöléssel a kiadóba kérek.

Konyhai mérleget megvételre keresek. Ajánlatot ár megjelöléssel a kiadóba kérek. 67

Jóhangú cimbalom olcsón eladó. Cim a kiadóban. 65

Faj angora-nyulak eladók. Ósaj-telep Bajnok-utca 27. 51

Allást nyee

Perfekt gyors- és gépirónót, aki jól számol is, azonnalra keresek. Ajánlatokat a kiadóhivatalba kérek. 542

Rendes 14—15 éves kislányt, gyermek mellé keresek. Baross-u. 3. Fekete 575

LAPKIHORDÓT keresünk Erzsébetliget környékére, gyakoroltak előnyben. Jelentkezés a Magyar Lapok kiadóhivatalában. 547

Gyermekkeresztésnö, katolikus vallású vidékre kerestetik szeptemberi belépésre. Miklóssy, Csaky-utca ötvenhét. 574

Piatal járváló fűszeres segédet elcsjére keresek. Jóó, Csaky-utca 24.

Keresek jó bizonyítvánnyal főzni tudó mindeneszt. Fizetési igény megjelölendő. Dr Sándor Mihály körorvos, Rév. 572

7 éves fiam mellé nevelőt vagy nevelőnt keresek. Németül tudó előnyben. Bujanovics Rudolf Erőmihályfalva. 570

Cipészsegédet, jó munkást felveszek. Ezredévi Emléktér 56. 567

Allást keres

Négy gimnáziumot végzett, kevés irodai gyakorlattal, urileány állást keres. Megkeresést a kiadóba kér. 71

Különféle

Fertőtlenítést, poloska, moly és mindennemű férgek irtását 38 évi gyakorlattal vállalja. Varga, Dankó Pista-utca 6. Telefon 27—56. 313

Paragázzal poloskát, molyt, petét mindenhöl felelősséggel irtja, Csutoras Szigligeti-u. 7. Telefon 14—21. 664

Ingatlan

Eladó több beköltözhető magánház, bérház és üzletház, telkek, szőlők, Patayné, Szigligeti-u. 12. 493

Lakás

2 szobás, fürdőszobás, régebéru lakószobát elcserelelném 3 szobással. Cim kiadóban. 573

Keresek 2 szobás, konyhás lakást a nagyállomás közelében. Cimeket a kiadóba kérek. Ügynököt díjazok. 66

Két vagy három szobás bútorozott esetleg fő vagy albérleti lakást keresek azonnalra. Költségeket megtérítők. Cim Tulipán illatszertár, Bémer-tér 3. 571

KIADÓTULAJDONOS:
SZENT LASZLÓ-NYOMDA R. T.

Fő- és felelősszerkesztő Felelős kiadó:
Dr. Paál Árpád Dr. Scheffler Ferenc
a Szent Laszlo-nyomda RT igazgatója

Készült a Szent Laszlo-nyomda r. t. körforgogepen. Nagyvárad, Szilgyi Dezső-utca 5. szám.